

Vážené dámy, vážení pánové,

již téměř pět let sužoval Evropu nejhroznější válečný konflikt v lidských dějinách. Blesková válka, jak si ji Hitler vysnil, nebere konce. Postup německých vojsk na východ postupně zastavilo hrdinství sovětských vojáků a kruté podmínky ruské zimy. Ani hrdou Anglii se zlomit nedaří. A přesto ukončení války je v nedohlednu.

Jeden z rozhodujících okamžiků druhé světové války i budoucího poválečného uspořádání nastává ve chvíli, kdy se v červnu 1944 vylodí americké jednotky na plážích Normandie. Jsou mezi nimi i vojáci 90. americké pěší divize. Její bojovníci urazí za nemalých ztrát téměř 4 000 mužů dramatickou cestu přes bojiště Francie, Lucemburska, Belgie, i Německa. Na přelomu dubna a května 1945 svádí poslední těžké boje v pohraničních oblastech Českého lesa a Šumavy. Právě zde naráží během vyčišťování lesních masívů a horských průsmyků na houževnatý odpor zbytku nacistických vojsk. Vojsk tvořených převážně mladými fanatickými příslušníky.

Byli to právě oni, kdo 5. května za deštivého, kalného rána přichystali léčku bojovníkům z 90. pěší. V domněnce, že bílé prapory vyvěsili v poloprázdném Zhůří jejich kolegové z průzkumné kavalérie, vyrazili bez obav vpřed. Překvapila je však palba do jejich řad. Došlo k tvrdému boji muže proti muži, bojovalo se o každý dům. Na samém sklonku války zde přišlo o život 10 Američanů. Velké ztráty zaznamenali i Němci. Tato tragédie v posledních válečných hodinách jakoby předznamenala neblahou budoucnost zdejších míst.

Válka skončila a Zhůří zažilo podobně jako ostatní německé vesnice v českém pohraničí odsun německých obyvatel. Vystřídalo je několik českých a slovenských rodin. V dubnu 1952 byla odsloužena v kostelíku Nejsvětější trojice poslední bohoslužba a celé území pohltil vojenský prostor Dobrá Voda. Místo, kde se odehrál na konci války tragický střet, na mnoho desítek let osiřelo a po vesnici, která měla kdysi 96 stavení, zbyly jen skupinky stromů a holé pusté pláně. Nový komunistický režim pak hrubě překrucoval a zamlčoval historické skutečnosti o působení amerických jednotek v západních Čechách.

To, že zde dnes stojíme a společně se můžeme poklonit památce těch, kteří se významně zasloužili o naši svobodu, svědčí minimálně o jednom. Historická fakta sice překrucovat možné je, nikoliv však natrvalo. Paměť

národa totiž tak krátká a slepá není. Alespoň v to doufám. Přesto bych si zub času podceňovat nedovolil. Nekompromisně dokáže nahlodat a proměnit v prach i tvrdý kámen, jak jsme toho svědky i my, stojíc uprostřed drsné šumavské přírody. Trvá mu to však miliony let.

O co snazší to však má s námi lidskými bytostmi. Čas nám poskytnutý si počítáme v rocích, máme-li štěstí v několika jejich desítkách. Žijeme přítomností, všeho si chceme užít měrou vrchovatou. Ted' a tady. Bezstarostnost ve smyslu zajištění běžných základních potřeb chápeme nikoliv jako dar, nýbrž v lepším případě jako samozřejmost, v tom horším jako nárok. Ztrácíme pud sebezáchovy, jenž je nerozlučně svázán s osobně prožitými či z generace na generaci předávanými zkušenostmi. Přirozený strach je nahrazen strachem virtuálním. Stačí nám přečíst si cokoliv a od kohokoliv. Zapojit vlastní rozum nás ale bolí. A už vůbec valné většině z nás nedochází, že i toho se nám dostává díky štěstí, že můžeme žít ve svobodné, demokratické zemi. Možná je vám divné, proč o tom tak dlouho, možná také bez šancí na pochopení, mluvím. Ve skrytu duše mám totiž obavy, snad i strach.

Bojím se působení zubu času v lidské paměti. Obávám se tápání politiků čelících v době migrační krize mnohdy povrchnímu a falešnému vlastenectví. Absence jasného vymezení se, pojmenování a nepřekročitelnosti evropských kulturních a křesťanských základů života naší společnosti jen nahrává demagogickým populistům. Obávám se bohorovného přihlížení tomu, jak se nejvyšší představitel naší země obrací směrem, kde pojem lidská svoboda a demokracie má naprosto jiný význam a rozměr než na západ od našich hranic. Obávám se a též proto, že řady pamětníků válečných hrůz a následného gejzíru štěstí z příchodu amerických osvoboditelů přirozeným způsobem řídnou. Obávám se i proto, že pro dnešní mladou nastupující generaci je naprosto neznámým a nepochopitelným život v socialistickém realismu. Jakoby se o tom stydíme i jen mluvit. Snad kvůli tomu, aby nám mladí nedali najevo, jak námi opovrhují za život v mlčení a bez vzpoury.

Je to chyba. Považuji za naprosto nezbytné tyto historické události připomínat, byť v českém politickém ringu plném slibů „všeho všem“ to body přinést nemůže. Odkud odjinud by tato slova měla znít, než z těchto míst. Ze skoro zapomenutého koutu západních Čech, kde pro naši svobodu, krátkou poválečnou i tu dnešní, vyhasly životy amerických osvoboditelů. Pokloňme se společně jejich památce.

Děkuji vám za pozornost.